

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. —
Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
Uredništvo in upravnishvo je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošilja urednistvu, naročnina upravnishvu. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanjju popust. Za odgovor se priloži znamko.

Dreadnoughti.

Ni jih še, a prišli bodo in pred njimi že hodita strah in groza. Dreadnought je postal strašilo za narode, še predno mu je dana prilika, da javno nastopi in pokaže svojo silo. Ni še izstreljena ni jedna ogromna dreadnoughtovska kroglica, a že sama misel na njeno grozotnost je vzvalovila ozračje, spravila v trepet pomorščake, razburkala prazne in polprazne globine raznih državnih blagajen in povzročila mrzlično tekmovalje med pomorskimi narodi.

Angleški prvi minister Asquith je govoril teh dni o neodkritosrednih razmerah, ki vladajo že od pamtljivosti med Nemčijo in Anglijo, ali bolje, od onega časa, ko je tudi Nemčija zaplula na morje, da si osvoji glavno besedo na njem; govoril je o velikih vojnih pripravah, nemškem tekmovalju v vseh panogah gospodarstva in veliki nevarnosti, ki preti od strani Nemcev angleškemu gospodarstvu. Odmev vseh lamentacij je bil pa vedno poziv na gradnjo novih morskih poštasti. Angleži so „navdušeni“ za narodno obrambo, ker gre se jim za „biti ali ne biti“ — tako se jim je pravilo — in oni bodo prispevali, dokler bodo imeli moči. Jasno je seveda, da Nemčija mora takoj slediti angleškemu zgledu, da ne bi zaoznojala v modernosti in moči. Mirovanje bi značilo popolno zaslepljenost.

Tekmovalje raznih velesil bi nas prav nič ne motilo in avstrijska javnost se do pred par meseci res ni brigala za nove ladje, ali sedaj je stopilo svetovno vprašanje o dreadnoughtih na ono stopnjo, da se moramo tudi mi z njim pobaviti, tembolj, ker se gre za našo kožo in kri. Ni dosti, da nam stavijo na vseh straneh rogeve in pi-jejo kri, k vsakoletnim mnogim milijonom za nepotrebnimi militarizem je prišla nova vsota — okroglih 300 milijonov — ki je je treba za ohranitev mira in vzdrževanje prijateljstva med ljubeznivo dobrohotnimi sosedi.

Pri nas na Avstrijskem že imamo davkov, da nikoli tega in dasi ni že ničesar več za obdajati in nobenega vira, od koder bi teklet denar, bode vendar zopet moral krvaveti kmet in obrtnik, plačevala bodeta trgovec in industrijalec, a vse radi modernosti države in namišljene potrebe. Država sicer nima denarja in ga v doglednem času pač ne bode imela, a dreadnoughti morajo biti in pridi karkoli. Ladjedelnica Stabilimento Tecnico je izprevidela želje avstrijske vlade, uvidela je pa tudi, da se da dobro tržiti z bedakom, kadar ima denar in brez pravega dogovora je začela graditi prva dva dreadnoughta, ki bi imela ironizirati vsakoletna posvetovanja tudi avstrijskih zastopnikov na mirovnih konferencah.

Dreadnoughta gradi Stabilimento Tecnico v Trstu po od morske uprave odobrenih načrtih popolnoma na svojo pest, a po izgotovitvi ju bode prevzela vojna mor-

narica v svojo last in upravo takoj, ko bode lahko plačala prvi obrok vsote, ki je za vsako ladjo proračunjena na nekako 58 milijonov kron. To se seveda ne more prej zgoditi, dokler se obojestranske delegacije ne sestanejo in ne potrdijo proračuna morske uprave. Samo to bi še pač hitro dovolilo, ali kaj ko si bode potem moral beliti ubogi finančni minister glavo, odkod denar jemati in ne — ropati miroljubnih državljanov.

Da bi se onemogočilo zavlačevanje gradenj, „potrebni“ za brodovje in da ne bi bilo treba pomanjšati delovanja ladjedelnice, je sklenila Stabilimento Tecnico dati potrebne vsote iz svojega žepa. Radi tega se je že lanskega novembra počelo nabavljanje materiala, ki se je izvršilo vse v tuzemstvu, kar je na vsem podjetju edino hvalevredno. Na Avstrijskem smo že pač tako daleč, da verjamemo očitno hinavsko-zahrbtnim prijateljem in zaveznikom, pri tem pa si damo delati strahovite dreadnoughte proti njim. Ker pa ni denarja, se delajo take igracke na upanje; če bode treba potem znatno več plačevati, kaj to komu mar, saj ne gre iz žepa diktatorjev in saj je vse le v povišanje slave in za vzdrževanje blaženega mira.

Iz slovenskih krajev.

Zagorje ob Savi.

Krajni šolski svet v Toplicah prešel v slovenske roke. Po dolgih in hudih bojih je prešel že od nekdanj nemški krajni šolski svet v Toplicah v slovenske roke in s tem je padla zopet ena trdnjava nemškega „Drang na Süden“, kajti toplaška šola je bila do sedaj prava tovarna za janičarje. Ta izguba je našega Michelčiča tako hudo zadela, da bi tudi on lahko vzkljnil kakor nekdanj angleški kraljica Marija, ko je Anglija izgubila Calais: „Še po moji smrti bodele našli v mojem srcu ime „Topliška šola“.

Od slovenskega šolskega sveta pa sedaj pričakujemo, da bode v prvi vrsti malo pospravil med tamšnjim nemškim učiteljstvom, kajti sramota bi bila za slovenski kraj, kjer ni niti 1/2% Nemcev, da bi nam nemško učiteljstvo pokvarjalo še dalje našo deco. Posebno strastni sovražniki slovencev. Pri zadnjih občinskih volitvah je Kozjak z Učesanekom pomagal zbirati v bojno črto vse dušmanine slovenskega naroda. On je bil tisti, kateri je z vso silo delal na to, da bi preprečil izvolitev sedanjega slovenskega župana, katerega vsak pošten človek čisla.

Ta človek ne more in tudi ne sme biti nadučitelj na toplaški šoli, naj gre med

svoje ljudi v Kočevje ali pa še bolje na Prusko. Ker se učitelji plačujejo iz našega davka, zahtevamo tudi lahko, da se nastavi taki učitelji, kateri imajo srce za nas in za našo deco, nočemo pa rediti gada na naših prsih.

Prepričani smo, da je slavnj krajni šolski svet v Toplicah tudi tega mnenja in da bode radi obstoječih razmer izvajal potrebne konsekvence. —

Mokronog.

Grozovita toča. V sredo je v Mokronogu in okolici celo popoldne razsajala grozovita nevihta s točo. Vsi vinogradi v okolici so popolnoma uničeni. V trgu je stala voda skoro meter visoko. Ljudje so v naglici spravili živino v varnejše kraje, sami pa bežali pod strehe. Po cestah so plavali tramovi, sodi itd. Ulice so bile čisto podobne pravim potokom. Škoda je naravnost velikanska. Po mnogih hišah je plavala celo hišna oprava, postelje, omare itd. Ljudstvo je čisto zbegano in obupano. Prosimo nujne pomoči!

Dol pri Hrastniku.

Učiteljsko društvo laškega okraja. V nedeljo, dne 17. t. m. se je vršilo zborovanje učiteljskega društva za laški okraj v Zidanem mostu. Resnici na ljubo moramo konstatirati, da je bilo prisotnih skoro več gostov nego udov. Gosp. učitelj Štibler iz Celja je za svoj krasen govor žel obilo pohvale. Res, da je večina učiteljev ta dan odkorakala s Sokoli k otvoritvi „Sokolskega doma“ v Zagorje in tako opravičila svojo odsotnost, a kje je ostalo drugo učiteljstvo, kje cenj. tovarišice iz T., izmed katerih ste odšle le dve na sokolsko veselico. Tovariši in tovarišice, ako bomo še naprej proti svojemu nesebičnemu in požrtvovalnemu društvu tako mlačni in indiferentni, potem se pač ne bomo smeli čuditi, če bodo tudi z nami začeli postopati tako, kakor se sedaj postopa z našimi tovariši na Kranjskem. Zato pa roko na srce — prihodnjč pa vsi do zadnjega na zborovanje našega učiteljskega društva. Na svidenje!

Gorica.

Zasebna laška gimnazija v Gorici se otvori že s prihodnjim šolskim letom. Tako je Lahom obljubila vlada. Za slovensko zasebno gimnazijo je pa le malo upanja. Klerikalci hočejo izvršiti vse sami, a končno se bodo pošteno blamirali. Njim se ne gre za slov. gimnazijo, marveč za to, da dobe v roko našo mladino. Že sedaj hujskajo v šolah proti Sokolom in zapirajo ter kaznujejo nedolžne otroke, ki se udeležujejo sokolskih prireditev. Kako bo potem, ko bodo imeli v rokah že gimnazijo, to si lahko predstavljamo. Le-ti bodo morali ali postati „Čuki“ ali pa bodo dobivali dvojke. Tako bo in nič drugače!

Nesreča pri Sv. Luciji. Pri sv. Luciji se nahaja kolonija tržaških letoviščarjev. Včeraj se je več gospodičen kopalo v reki Idrijci na mestu, kjer se le-ta spaja s Sočo. Pri kopanju se je zgodila nesreča. Pred očmi tovarišic je utonila učiteljica iz Trsta Emilija Lozar, stara šele 20 let. Tovarišice ji niso mogle pomagati. Truplo so iskali orožniki celo noč, a brezuspešno.

Zlet P. S. Ž. v Prvačino je vspel prav lepo. Sokole je v krasnem govoru pozdravil župan Furlani. Telovadba je bila dobra, ljudstva ogromno. Sokolska misel krasno uspeva na Goriškem.

Splošni pregled.

Aehrenthal in San Giuliano se snideta.

Gotovo je smatrati za dognano, da se v najkrajšem času sestane italijanski minister zunanjih zadev San Giuliano in grof Aehrenthal. Veliki italijanski dnevnik „Giornale d' Italia“ že govori o rezultatih name-ranega posvetovanja, dasi se še niti ne ve, o čem bodeta govorila. List hoče vedeti, da se bosta sestala oba državnika koncem avgusta v Ischlu, Marijinih varih ali v Solnogradu in da bodeta po največ razpravljala o odnosajih med Avstro-ogrsko in Italijo. Sicer bi bilo veliko točk, o katerih bi se dalo na široko razpravljati, veli omenjeni list, a ravno tako jih je mnogo, za katere je bolje, če se jih niti ne dotakne. V zunanji politiki je dosti razlik v mnenju, ki so povzročile in še povzročajo nezaupanje. H koncu pripominja „Giornale d' Italia“, da se morata veseliti sestanka obe državi.

Zanimivo je, da se bodeta Aehrenthal in San Giuliano sešla pred zasedanjem avstrijske državne zbornice. Pri priznani zmšanosti naših diplomatov moramo pričakovati, da bode ta sestanek nam samo škodil. Ne varamo se, da se bo šlo vsaj za slovensko kožo. Gotovo je namreč, da bode prišla do razgovora italijanska univerza in to gotovo ne na našo korist.

Nove vrste certifikatisti?

Že sedaj se je neljubo opazalo, da so dobivali dosluženi podoficirji po preteku svojih dvanajst vojaških let državne službe, pri katerih so imeli pred civilnimi prošnjiki, ki so bili gotovo bolj usposobljeni za nje, razne prednosti. Naval dosluženi vojakov je bil ogrožen in je imel posledico, da se je možnost, doseči uradniško državno službo, zelo zmanjšala. Ni jih malo takih certifikatistov, ki so se moralo zadovoljiti le s službami slug, kar gotovo ni bila prebrida usoda, če se pomisli, da so prosilci pogostoma za kaj drugega popolnoma nezmogljivi. Sedaj, ko se misli na uvedbo dveletne vojaške službe, se bode rabilo veliko več podoficirjev in da se bodo

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[43]

„O prvi nočni maši . . . ob dveh zjutraj . . . Takoj po obredu zapustiva Rim in pojdeva iskat pošto kočijo na kraj, ki mi ga naznaniš ti, dobri moj Machiavelli.“

„Le miren bodi, vse bo pripravljeno . . . dober voz in urni konji . . . To je moja reč . . . Toda, pravkar se spominjam . . . v svoji miznici imam kakih petdeset zlatnikov . . . ali jih hočeš?“

„Ne, saj sem bogat; papežev zakladnik mi je izplačal ceno za mojo „Devico v naslanjaču“ . . .“

„Snemanje slik je bilo končano. Prijatelj sta šla na ulico in se poslovila do obreda v cerkvi Angelov. Dogovorila sta se, da bo Machiavelli priča Fornarine.“

Rafael je dospel do cerkve Angelov in stopil vanjo. Slikar se je oziral po duhovniku, in ko ni videl nobenega, se je že hotel obrniti proti sakristiji; toda prav odondot mu je stopil nasproti menih, kapuco potegneno na oči, ter prekoračil ladjo. Rafael ga je nagovoril.

„Častiti oče,“ je dejal, „ali bi mi mogli povedati, če je župnik te cerkve v tem trenutku tukaj?“

Menih se je naglo ozrl na mladeniča in se zdrznil od presenečenja, ki pa ga je brž potajil.

„Ta častiljivi svečenik je bolan,“ je odgovoril, „toda jaz ga nadomeščam . . . Ali rabite pomoč naše svete vere?“

„Častiti oče,“ je dejal slikar po kratkem obotavljanju, „gre se o poroki . . .“

„Dobro, sinko moj . . . In kaj potem?“

„Poroka bi se morala vršiti . . . brez svečanosti . . . in brez hrupa . . . Nevestina kaprica je . . . da se ta poroka vrši ponoči . . .“

„A ženin . . . ste vi?“

„Da prečastiti.“

„In nevesta . . . kdo je ona? . . .“

„Kaj to dé? . . . Imena izveste v določenem trenutku.“

„Dobro, dobro, sinko moj . . . In vi želite, da se ta poroka vrši ponoči? . . . Morda želite, da sploh ostane tajna? Vse mi lahko zaupate, sinko moj: tajnosti so dobro spravljene v naših srcih . . .“

„Gotovo, častiti oče . . . Ta zakonska zveza mora ostati skrita . . .“

„Bene, bene . . . Pri nas imamo eno mašo ob eni polnoči, drugo pa ob dveh . . .“

„Ta bi mi bila po godi . . .“

„Izvrstno . . . In kdaj?“

„Še to noč, častiti oče! Ali se vam ne zdi prav?“

„Kako se mi ne bi zdelo? Bodite to noč ob dveh z nevesto in s pričami na tem kraju . . . pa vas poročim.“

Rafael se je zahvalil menihu in odhitel na prosto. Častiti oče pa je počakal, dokler ni mladenič izginil, nato pa je naglo odšel v sakristijo. Tam je star duhovnik urejeval omaro, kamor so spravljali mašno pripravo.

„Fra Domenico,“ je dejal menih, „vi se vrnite domov.“

„Duhovnik se je ozrl v prečastitega z osuplim pogledom.

„Kajti . . . vi ste bolni,“ je nadaljeval ta.

„Boln da sem, dom Garconio?“

„Da! Do jutri! Ali me razumete?“ je povzel menih z glasom predstojnika.

Duhovnik se je ponižno naklonil.

„Naj se z godivaša volja, dom Garconio!“ je zamrmral.

„Zjutraj se lahko vrnete v cerkev. Dotlej pa mi verjemite in ostanite v postelji . . .“

Duhovnik je zavzdihnil, izročil menihu ključ cerkvenih vrat in se odstranil. Nato je odšel tudi menih, zaklenil vrata cerkvice ter se z vso naglico napotil proti Vatikanu.

— — — — —

„Ena je ura. Meščani, spite v miru!“

Nočni čuvaj je bil zaklical ta klč ob vhodu v mesto — a vstopil ni . . .

V mračnem Maginem stanovanju sta se bila Rafael Sanzio in Rosita, mala Fornarina, njegova nevesta, poslovila od stare čarovnice. Maga, na videz mirna, skoraj da brezbržna, je božaje tolažila Fornarino, ki je plakala v njenem naročju . . .

„Mamica,“ je prosila Rosita, „pojdit z nama . . . Še je čas! . . .“

„Treba je, da ostanem!“ je odgovorila čarovnica s trdnim glasom. „Pozneje . . . nemara . . . pridem za vama! Toda zdaj moja naloga še ni končana . . . Najprej mora biti ona dovršena . . . sicer bi ne bilo več pravice na svetu!“

Zdelo se je, da se skriva na dnu teh besed, izgovorjenih z glasom neukrotljive odločnosti, nekaj težkega in pretečega.

Komu je veljala ta pretnja? . . . Rafael v svoji sa-njavosti si je za hip zastavil to vprašanje. Nato se je vrnil k resničnosti:

(Dalej.)

raje zavezali za nadaljno službovanje, jim hoče državno ministrstvo že po šestih letih nuditi zasebne službe pri občinah in sličnih uradih. Ministrstvo se tudi bavi s francoskim in nemškim načrtom izobraževanja šarž, ker je ta bolj uspešen kakor avstrijski. Gotovo je, da bode zadelo ministrstvo na velik odpor, ker je že sedaj dosti takih nezadovoljnih, ki jim odjedajo certifikatisti kruh.

Trgovinski dogovor s Srbijo.

Nov trgovinski dogovor s Srbijo je torej že sklenjen po dolgem pregovarjanju in pogajanju. Podpisan še sicer ni, a to se bode zgodilo še ta teden, ker je treba odločiti samo o vprašanih formalne narave. Govori se, da je Avstrija odklonila vse ugodnosti, ki jih ji je nudila Srbija za uvoz žive živine za se in Srbija pa tudi vse, kar ji količkaj ni zagotavljalo očitvidne koristi. Na podlagi neke vrste kompromisa se je tako sklenila nova pogodba, ki bo obema sosedoma gotovo bolj po godu, kakor trgovinski boj.

V Kini vre.

Kakor poročajo iz Charbina, je kitajska vlada prepovedala pod strogimi kaznimi, da bi se še kje vršila zborovanja v prid nameravani ustavi in časniki so dobili povelje, da ne smejo nič o tem pisati. Naprednim Kinezom so roke seveda popolnoma vezane in lahko si je misliti, kako je vse razburjeno. Število tajnih društev vedno narašča in iz Japonskega prihaja nebroj revolucionarnih proglašav, ki hujskajo narod na vstajo. Najhujši so dijaki, tem bolj, ker je princ-vladar odklonil dve prošnji parlamentarne lige, v katerih je bila izražena želja po uvedanju ustave. Liga bode pri zopetni otvoritvi deželnega zbora predala novo prošnjo in če bode še ta ostala brez uspeha, bode odbor pozval prebivalstvo, naj odreče plačevanje davkov. To so resni glasovi, prihajajoči iz Kine in vidi se jim res že na prvi mah, da so jih zakrivilo napredni Japonci.

Dnevne vesti.

Gosp. Fr. Pircu. Vašega „popravka“ ne maram priobčiti, ker ni pisan v dostojni obliki, nego je čisto navaden polemichen sestavek, ki ga lahko priobčite v listu, ki ga nameravate ustanoviti, ali pa v „Rdečem Praporju“, ki ga gotovo drage volje priobči. Polemizirati se mi pa ne da z Vami preveč, ker „Jutro“ ne izhaja za to, da se z Vami prepira, nego ima čisto druge zadatke. Ako se pa Vi hočete na vsak način pripraviti, pojdite — med branjeve.

Milan Plut.

Kaj je v Ljubljani zabranjeno? Med mnogimi drugimi rečmi je zabranjeno v Ljubljani klicati „na zdar“, o čemur se je moral neki Slovenec prepričati sinoči, ko je, grede zraven kazine, zaklical „na zdar“, a stražnik si je takoj zapisal njegovo ime in mu zabranil „izzivati“. Žalostno.

Na naslov kolinske tovarne. Kolinska tovarna je sklenila dati del čistega dobička od prodane kave primese tudi klerikalni „Straži“. Mi nimamo nič proti temu, zahtevamo pa, da kolinska tovarna zaznamuje one škatlje, katere so namenjene v korist družbe sv. Cirila in Metoda z vidnim listkom. Dosedaj so bile zaznamovane samo one škatlje, ki so korist „obmejnim Slovincem“, in gospodinje so prišle dostikrat v zadrego katero hočejo kupiti. Toliko v blagohotno upoštevanje.

Gospodarstvo v „Ljudski posojilnici“. Ozirom na notico „Gospodarstvo v Ljudski posojilnici“, objavljeno med dnevnimi vestmi „Jutra“ z dne 19. julija 1910 št. 138 zahteva Ljudska posojilnica v Ljubljani, sklicevaje se na § 19 tiskovnega zakona, da priobči nastopni popravek: Ni res, da ima Ljudska posojilnica nastavlje-

nega uradnika rodod Poljaka; ni res, da ta uradnik posreduje za zadolžena posestva v Galiciji in Bukovini razna posojila. Res je, da so vsi uradniki Ljudske posojilnice domačini-Slovinci; res je, da Ljudska posojilnica na posestva v Galiciji in Bukovini ne daje nikakih posojil in v navedenih deželah sploh nima nikakega denarnega opravila. V Ljubljani, dne 19. julija 1910. Za „Ljudsko posojilnico“ J. Kastelic.

Opomba uredništva: „Ljudska posojilnica“ naj ne misli, da je s tem popravkom ta zadeva končana. Popravek priobčujemo, ker se s pomočjo § 19. tiskovnega zakona lahko „popravljajo“ do mile volje največje in najočitnejše resnice.

Naša narodna mlačnost. Geslo „Svoji k svojim“ se pri nas prav malo, ali pa sploh nič ne vpoštevata. Že večkrat smo ožigosali malomarnost nekaterih naših narodnih trgovcev, katerim vključ temu, da imamo v Ljubljani odločno slovenskega špediterja Škerlja, še vedno dovažajo blago nemški zagriženec Ranzinger. Danes konstatiramo, da si puste nekateri naši „narodni“ trgovci snažiti svoja izločena okna od skrajno zagrizene nemške firme Karbl, katerega otroci izzivajo Slovence s priimki, kakor „windische Hunde“ itd. Opozarjamo gg. trgovce, ki tako radi pozivljajo cenjeno občinstvo, naj se drži gesla „Svoji k svojim“, da to tudi sami izvajajo in podpirajo slovenske obrtnike te stroke, katerih imamo dovolj. Prihodnjič bomo pa imena teh narodnjakov javno imenovali.

Slovensko pivo. V zadnjem času so pivopivci posebno pa gostilničarji v zadregi katero pivo bi točili. Mi imamo dosedaj samo dvoje slovenskih pivovaren, to sta pivovarna na Vrhniki in delniška pivovarna v Žalcu. Slovincem priporočamo, da se poslužujejo edino teh izdelkov. Svoji k svojim!

Zid se je podrl. Dodatno k tej notici, katero smo priobčili dne 20. julija 1910 javljamo, da se na novozgrajeni zid pri stavbi „Ljudskega odra“ v Strelških ulicah ni sam podrl, ampak da so ga zidarji radi tega, ker se je pobesil, sami podrli.

Pristojbina za mrliske ogled se mora na magistratu redno plačevati, dasi so znani pogosti slučajji, ko ni sluha ne duha o kakem mrliskem ogledu. Pred nami leži dokaz za to. Stranke so morale plačati za svoje mrliske 2 K mrtvaškemu ogledu, ki ga niti bilo ni. Če je predpisano plačilo, naj bode tudi predpisana dolžnost in nikdo se ne bode pritoževal.

Škandalozne razmere na slovenski trgovski šoli v Ljubljani. Ker je že šolsko leto na tem zavodu zaključeno, je dobro, da dobi pri tej priliki naše cenjeno občinstvo majhen vpogled v naravnost škandalozne razmere na tem zavodu. Ravnatelj Remec ravna s svojimi učenci kakor s kako živino. Temu n. pr. vlija vodo za vrat, drugemu meče knjige v glavo, čisto kakor za časa jezuitske inkvizicije v srednjem veku. Vrhutega deluje Remec z vsemi močmi na to, da vzgoji dijak trgovske šole v najzagrizenejši klerikalce in sovražnike vsakega napredka. Slovenska trgovska šola ni ničesar drugega kakor tovarna, v kateri se fabricirajo različni Oberčuki, Marijini otroci itd. Dijaštvo se vzgojuje v sovraštvu do C. M. D., v mržnji do „Sokola“ in vseh naprednih strank. Prigodilo se je, da je moral neki dijak, ki je imel na šolski knjigi prilepljene C. M. narodne kolke radi tega, ker jih ni hotel odstraniti, knjigo plačati, drugi pa, ki so imeli prilepljene klerikalne kolke, so bili javno pohvaljeni. Dijake se hoče na vsak način prisiliti, da vstopijo h čukom in Marijinim družbam, kajti drugače jim je uspeh na zavodu nemogoč. Posebno se v tem odlikuje oberčuk Podlesnik, ki sploh nima nobenega izpita za pouk na trgovskih šolah. Sploh so razmere na tej šoli tako škandalozne, da kaj sličnega ne najdemo niti v Afriki. Boljše nič, kakor taka šola! Dijaštvo odide ob

koncu šolskega leta s praznimi možgani iz zavoda, a v trdnem sovraštvu do naprednih strank. In ti ljudje naj bodo potem naenkrat branitelji slovenskega naroda na gosposkarskem polju. Cenjeno občinstvo pa pri tej priliki opozarjamo, naj se dobro premisli, predno odda svoje otroke v ta zavod, kajti v tem zavodu se ne poučuje, ampak politikuje.

Nova slovenska kompozicija. Znani slovenski glasbenik gosp. Viktor Parma je uglasbil Prešernovo balado „Povodni mož“ za zbor, orkester in solo. Kot čujemo, izide kompozicija skoro v tisk. Strokovnjaki trdijo, da je ta kompozicija našega maestra Parme njegovo najboljšo delo. Prvič se bo delo baje proizvajalo na zimskem koncertu „Glasbene Matice“ v Ljubljani. Cestitamo g. skladatelju in kličemo: naprej za slovensko umetnost.

Nova podružnica Ciril-Methodove družbe. Dne 24. julija t. l. se vrši ob 3. uri popoldne v prostorih gosp. Val. Sturma v Poljčah ustanovni shod nove podružnice Ciril-Methodove družbe za občino Begunje-Breznica. Vsi, ki čutite slovensko, pridite na ta velepomembni shod in pokažite, da znate ceniti delovanje naše edine prave narodne šolske družbe!

Za Ciril-Methodovo družbo je našemu upravništvu izročil neimenovan gospod svoto 5 K kot zgubljeno stavo v Unioinu. Zadnji izkaz 61 K 64 vin., torej skupaj 66 K 64 vin.

Porotno sodišče. Za tretje porotno zasedanje v l. 1910 pri deželnem sodišču v Ljubljani so imenovani: za predsednika g. Albert Levičnik, predsednik deželnega sodišča, za njegove namestnike pa g. dvor. svetnik Josip Pajk, deželnosodni nadsvetnik Julij Polec in deželnosodni svetnik Franc Vederjak. — Za predsednika porotnega sodišča v Novemestu je imenovan predsednik okrožnega sodišča gosp. dr. Jakob Kavčič, za namestnika pa deželnosodna svetnika Vajkard Gandini in Blaž Dolinšek.

Sprememba posesti. Tukajšni urar gosp. Henrik Suttner je prodal svojo vilo „Pavla“ na bivšem škofovem posestvu, župniku Matiji Kralju za 40.000 K.

Tujiški promet na Kranjskem je letos vključ slabemu vremenu izborn. Nekoliko se vendar čuti, da je precej gostov izostalo ali po kratkem obstanu odpotovalo, to pa le vsled slabega vremena. Ako bo po Gorenjskem stanovitno vreme, bo najbrže število letoviščarjev ravno tako veliko, če ne večje, kot lansko leto. Posebno je opazati, da Slovani, posebno Hrvati in Čehi, v vedno večjem številu posejajo naše prekrasne kraje. „Grazer Tagblatt“ piše, da se je število nemških letoviščarjev na Kranjskem vsled „gewaltigen Deutschenhasses“ jako skršilo. To pa nima velikega pomena za nas, kajti tu imajo zgubo le nemški hoteli in „deutschfreundliche“ gostilne, ki so navedene v südmarkinem vodniku po Kranjskem in Koroškem. Sploh je pa bolje, da nekateri nemški izletniki ne prestopijo kranjskih tla, ker na svojih izletih po gorah ravno oni polomijo vse orijentaljske table, klopi in ograje, da s tem daleč na okoli pokažejo višek svoje švabske kulture.

Graditelj predora v Bohinjski Bistrici umrl. V Vidmu je umrl 18. t. m. znani graditelj železniških predorov Conte Giacomo Ceconi. Zadnje njegovo delo je bil 6339 metrov dolgi žel. predor pri Bohinjski Bistrici.

Švabska kultura. V Celovcu je pri belem dnevu v bližini bolnišnice nek Švab podrl na tla 53 letno ženo in jo hotel posiliti. Iz mučne situacije jo je rešil, na njeno klicanje prihitevši vojak in oddal švabskega pohotneža policiji. — Isti dan je aretirala policija v sredini mesta nekega Bressena. Slednji je napol nag na sredi ceste počel razne nesramnosti.

Srbsko-francoska banka se ustanovi v jeseni, s sedežem v Belgradu. Med ustanovitelji velepomembne banke bo nekaj srbskih in francoskih kapitalistov, ki imajo

namen tudi v tem vpogledu narediti Srbijo popolnoma neodvisno od nemškega kapitala.

Gruberjev kanal zopet — zaprt. Delavci so zopet brez dela! Do ponedeljka bo delo počivalo, delavci pa — stradali. Pa, saj jih ni veliko, a žid izkorišča še le reveže! Razen podjetnika pa jih izkoriščajo še akordanti in drugi taki elementi. V Ljubljani se nismo imeli podjetja, ki bi žrlo milijone, uganjalo pa z delavstvom in vsemi faktorji vred take nezasišane burke. Tu že ni več nobenega reda. V sredo 20. t. m. je pobegnul nek L. Sikič, akordant tega židovskega podjetnika, ki je enega mesarja na Dolenjski cesti osleparil za 64 K, nekega trgovskega poslovođa tam pa za 45 K. Koliko je pa oškodovanih delavcev in drugih ljudi! Žid zre državne, deželne in mestne stotisočake in milijone, pa dère ljudi in živino. Vlada in dežela pa zijata v zrak mesto da bi skrbeli za delo in red!

Cirkus Berg je v nedeljo večer napovedal rokoborbo za torek in naslednje dni, pa jo je že v torek večer kar na tihem popihal iz Ljubljane in nekatere dobre kristjane in policijo za par kronic — namazal. V Ljubljani je vsak „šund“ dober, naj si bo cirkus ali pa kaka druga oslarija.

Premovanje konj. Državna premožanja konj se vrše dne 25. julija na Vrhniki, dne 26. julija v Ribnici, dne 28. julija v Mokronogu in dne 29. julija v Novemestu. Nadalje priredi konjerejska zadruga v Št. Jerneju premovanje zadruginih konj dne 27. julija v Št. Jerneju. Premovanja se prično v vseh krajih točno ob 8. uri zjutraj.

Zadružništvo med Slovinci v Trstu in okolici. V Trstu in okolici imamo včevši „Hranilnico in posojilnico“ in „Trgovsko obrtno zadrugo“ okroglo 45 gospodarskih zadrug. K tem prištevamo tudi obe podporni društvi ter pogrebna društva. Teh slednjih imamo v mestu in v okolici devet. Sicer ta društva ne skrbijo za to, da bi čim več tržaških Slovincov pokopali, toda vendar človeka nekako čudno dirne tako malo številce pogrebcev. Toda šalo na stran. Dobili smo v roke letna poročila nekaterih društev in pri pregledovanju teh smo pričeli premišljevali, kako bi se dalo n. pr. pogrebna društva centralizirati in sedanje premoženje teh društev združiti v eno celoto, katera bi nas na eni strani ojačila, na drugi pa bi nam v narodnem oziru mnogo koristila. Predno nadaljujemo, hočemo najprej navesti imena teh društev in njih premoženje dne 31. decembra 1909. „Pogrebno društvo na Vrdelji“ šteje 337 članov, ima svojo hišo in veliko parcelo zemljišča, na katerem je še 7000 K dolga. „Pogrebno društvo za Rocol in Kjadin“ 148 članov in 5864-65 K premoženja. „Pogrebno društvo „Jožef Arimatej“ v Lonjeru 58 članov in 5309-32 K premoženja. „Pogrebno in podporno društvo pri sv. Mar. Magdaleni zgornji“ 210 članov in 9419-33 K premoženja. „Pogrebno društvo v Rojanu“ 400 članov, 7841-32 kron premoženja. „Arimatejsko društvo“ v Barokovljah 220 članov, 6741-33 K premoženja. „Pogrebno in podp. prustvo sv. Križ“ v sv. Križu 120 članov, 2298-42 K premoženja. „Društvo sv. Nikodema“ na Občinah 110 članov, 4318-20 K premoženja in „Pogrebno društvo“ pri sv. Jakobu 42 članov, 1300 K premoženja. Skupno so imela ta društva koncem minulega leta 1645 članov, katerim so izplačala 10.810 K podpore v smrtnih slučajih v rodbini. Imela so skupno 43.092-57 K premoženja — razun malih posojil članom — v gotovini. Ker je v minulemu letu denarno stanje teh društev naraslo za okroglo 6800 K in se v tekočem letu pričakuje še boljši napredek, da bodo ta društva gotovo razpolagala že s svoto 50.000 K. To je svota, s katero bi centrala teh društev lahko otvorila slovensko narodno pogrebno podjetje. Res je, da imamo v Trstu „Novo pogrebno podjetje“, kateremu stoji na čelu Slovenec Stibelj, toda če je zraven tudi slovenski kapital, dvomimo. In ta dvom je deloma

Mali listek.

ZOFKA KVEDER-JELOVŠEK:

Žensko vprašanje.

(Dalje.)

Ravno tako so stari Grki, kakor nam riše Homer spoštovali ženo-mater in ona je bila središče mirnega družinskega življenja. Takrat je imela družina za državo še gospodarski pomen. Mož je delal na polju, v gospodarstvu, bil je obrtnik a žena je tkala, skrbela za obleko in hišne potrebe. Spartanke so bile znane po svojih čednostih, po svoji skromnosti in niso bile niti brez vpliva na javnost. Čeravno že z sedmimi leti oddajajo otroke v državna odgajališča, vendar si ohranijo spoštovanje sinov, z junaškimi besedami jih bodrijo kadar odhajajo, odrasli že, na bojno polje.

Čez pol tisočletja so se razmere spremenile in o atenskih ženah nam pripoveduje Plutarh, da so bile moralno popolnoma pokvarjene, lahkomišljene in površne. Prostitucija je bila tako razširjena, da je Solon v 6. stoletju pred Kristom izdal stroge zapovedi, da ohrani celo socialno življenje

v atenski državi pogina. Kdor je od državljanov dovolil svoji hčeri prostitucijo, je bil kaznovan s smrtjo. Mož je moral svojo ženo zapoditi, če ni hotel izgubiti svoje državljske pravice. Zapeljivca, ki so ga zalotili pri činu, se je smelo pri priči ubiti. Gospodarska vrednost žene je pala in ženo je izgubila žena tudi svoj socialni pomen. Žena je bila zapirana doma, občevala je s sužnji, in zato tudi njena duševna prosveta ni bila večja. To jo je pahnulo v plitkost, zato je tudi moralno propadla. Obenem pa je bila prostitucija edina pot k večji svobodi. Le na ta način si je mogla pridobiti priznanje svojih telesnih in duševnih sposobnosti. Žena-mati je bila izkoriščana in zaničevana, morala je biti pokorna dekla možu, — na drugi strani pa je duhovita htera znala pridobiti možovo prijateljstvo. Rodbinsko življenje je propadalo vedno bolj, v 4. stoletju pred Kristom toži govornik Demostenes proti vseobčni breznačajnosti, samopasnosti in pokvarjenosti, ki so tudi zakrivile pad grške države. — V Sparti, kjer je imela žena vendar več svobode, ohrani žena dlje svoj značaj, svoje poštenje, ona vztraja v izpolnjevanju svojih dolžnosti in ravno Sparta se najdlje vstavlja poginu.

Žalostno je, da se je morala žena prostituirati, da se je osvobodila. Kakor htera je bila v Ateni svoja in je lahko občevala z vsemi priznanimi in spoštovanimi možmi. Htere so bile prijateljice Sokrata, Platona in Epikura. In na koncu 5. in v začetku 4. stoletja pred Kristom se je v Atenah začelo prvo gibanje za osvobodjenje žene in sodi se, da ga je povzročila htera Aspazija Miletska, ki je bila poznejše prijateljica in žena slavnega državnika Perikla. Xenofon in Aristotelj posebno pa Platon, učitelj obeh, so skušali odvisnost žene v rodbini poboljšati in jo vsaj nekoliko rešiti izpod oblasti očeta in moža.

Tudi rimska žena ni bila samostalna. Vendar je bila uvaževana, kakor poštena in čednostna mati in soproga ter je imela deloma vsaj nekaj svobode. Lahko je nastopala pred sodiščem, kakor braniteljica sebe in drugih in kakor priča.

Ko je rimsko cesarstvo rastlo in so sužnji prevzeli obrt ter omogočili Rimljanom leno, brezdelno samopasnost, začelo se je širiti brezmiselno uživanje in slepa brezobzirnost v vseh strasteh. Možem so naravno sledile žene in so se brez strahu podajale razuzdanemu življenju. Vendar je

mogoče, da se je tudi tedaj pri Rimljankah vzbudila želja za drugačno svobodo in za človeka dostojno vporabo svojih talentov. Leta 154. pred Kristom so namreč Rimljani izdali zakon, da ženska ne sme več posedovati kakor 1600 K. Morebiti so iz protitlakla proti takemu gibanju vzeli Rimljani ženskam pravico nastopati pred sodiščem. Justian jim je izrecno zabranil kakoršenkoli pristop k državnim službam.

Poganstvo se je prežilo in ko je nastopil Kristus, zmagal je na celi črti, povsod. Tudi ženo je Kristusov nauk visoko povzdignil. V evangeliju najdemo lepo in pravilno naziranje za ženo. Razgovarja se žnjo in poučuje jo enako, kakor moža, n. pr. Samaritanko pri studencu. Ne smatra jo samo za bitje, ki mora izvrševati le nizka dela, ki ni drugega, kakor pokorna dekla v hiši svojega gospodarja. Marijo, ki se zanima za višje stvari in ga posluša, hvali proti Marti, in kaže s tem, da tudi pri ženski spoštuje bolj duševno zanimanje, kakor gospodinske dolžnosti. On ne prezira žen in celo Magdaleno, očitno grešnico, brani proti farizejem: Kdor od vas je brez greha, ta naj vrže prvi kamen na njo. (Dalje.)

opravičen, ker smo se prepirali, da to društvo kakor, tudi ostali dve italijanski podjetji na vse mogoče načine pačijo slovenske priimke v svojih naznanilih na mestni magistrat. Mesto K, pišejo C, mesto čič, cich, mesto Čuk, Ciuch, strešic se boje kakor vrab križa. Izgovarjajo se: Magistrat noče pip. Primerilo se nam je že v dveh slučajih, da smo morali energično nastopiti in izrecno zahtevati, da so imena oseb, za katere smo naročili pogreb, tudi pravilno pisali. Svetujemo in polagamo vsem odbornikom teh društev na srce, da se o tej točki posvetujejo ter izrečejo svoje mnenje. Uspeh vam ne izostane, a naša pozicija v Trstu bo dobila zopet krepko oporo.

Kolesarjeva smola. Včeraj se je na Vodovodno cesto pripeljal nek kolesar. Ko se je na vrtu neke hiše nekoliko odpočil, so trije čevljarji vajenci takoj porabili priliko in se začeli s kolesom voziti po dvorišču. Kolo so tako pokvarili, da ima kolesar 47 K škode. Ko jih je pozval na odgovor, so vajenci zgrabili za palice in kolesarja še temeljito pretepli. Zadnjo besedo bo izreklo sodišče.

Mlad junak. Ko so se predvčeršnjim otroci na nekem vrtu ob Tržaški cesti igrali, je to 14 letnega Ivana Lasnika tako vnelo, da je šel domov po sabljo in z njo začel udrihati po občutljivih otroških telesih. Najbolj je občutil jezo svojega sopajdaša 10 letni Ivan Zajec. Dobil jih namreč ni samo po plečih, ampak celo njegova desnica nosi znake sabljine ostrine.

Našlo se je zaprto pismo, naslovljeno na gospico Šušteršičevo. Pisec ga dobi nazaj pri policiji.

Hudodelstvo § 129. kaz. zak. je zagrešil v gozdu ob Večni poti 1853. leta v Zagrebu rojeni Viktor Š. Ko je policija za dejanje izvedela, je Š. aretovala in je pehotnež čin tudi priznal. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Društvene vesti.

Telovadno društvo Sokol I. se udeleži v nedeljo 24. t. m. korporativno telovadbe bratskega društva Ribnica. Člani se zbirajo ob pol 7. uri zjutraj v društvenem lokalu Ilirska ulica 22 in odkorajo točno ob triletni na 7. uro po sv. Petra cesti čez franciškanski most, po Mestnem in Starem trgu na dolenski kolodvor. Povratek v Ljubljano z večernim vlakom ob 9. uri 7 minut. Odbor prosi brate člane, da se iz leta v obilnem številu udeležijo. Na zdar!

Litijsko-Smartinski Sokol priredi v nedeljo dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne v Litiiji na vrtu gostilne g. Lajovica (Oblak) izbirno tekmo, spojeno s petjem, komičnim prizorom in šaljivo loterijo. Vstopnina prosta.

Ribniški Sokol priredi, kakor smo že poročali, skupno s podružnicama D. C. M. v nedeljo, dne 24. t. m. javno telovadbo in ljudsko veselico. Pričakuje se številna udeležba, kar je v „ribniškem mejst“ popolnoma razumljivo. — Saj ni še nihče odšel od nas „nefajhtnih oči“ — ginjeno bo vse tudi sedaj. Že v Sodražici so nam obljubovali gostje, da gotovo pridejo; upamo, da skrbje za privesek. Kdor je bil v Ljubljani na veselici D. C. M. 10. t. m., se gotovo spominja „sihe ruobe“ in možica pritlikavca — pridite ter si oglejte te zanimivosti pri nas doma.

Redni občni zbor „Zadruga svobodnih rokodelskih in dopuščenih obrtov v Mokronogu, se vrši v nedeljo 24. julija 1910, ob 2. uri popoldne v gostilni pri „Zlati kaplji“ (Ivan Deu) v Mokronogu. P. n. zadrugne člane se opozarja na § 25. zadrugnih pravil, da se sigurno udeležijo občnega zbora, ker bi se jih sicer kaznovalo z globo 20 K.

Skala.

V Ljubljani se je osnovalo pod tem imenom novo narodno - napredno politično društvo, katerega ustanovni občni zbor je bil sinoči pri „Zlati kapljici“ na Sv. Petra cesti. O drugih narodno-naprednih političnih društev v Ljubljani se razlikuje novo društvo po tem, da njegov delokrog ni omejen samo na Ljubljano, ali pa celo samo na kak ljubljanski okraj, nego se razteza ta delokrog na vso Kranjsko, a pripravljati hoče zemljišče za ustanovitev vseslovenske napredne stranke. Novo društvo nam je posebno simpatično radi tega, ker posebno naglašuje svoje demokratične principe in pa radi tega, ker se je že pri njegovem ustanovnem občnem zboru splošno izražala zahteva, da bodi narodno-napredna stranka vedno in povsod aktivna, za kar se ji daje prilika posebno povodom dopolnilne državnozbornske volitve za novomeško-belokranjski volilni okraj in se obrne odbor novega društva v tem vprašanju na izvrševalni odbor narodno-napredne stranke s predlogom, da stranka čim prej določi kandidata za ta volilni okraj in da zastavi tudi vse svoje moči v to, da se pri volitvah doseže kak uspeh.

Pri ustanovnem občnem zboru ni bilo mnogo ljudi, ali med onimi, ki so prisostvovali, je vladala popolna enodušnost in

razumevanje stvari, a to je več vredno kakor veliko število raznih ljudi z raznimi prepričanji. Sicer pa to ni bilo — kot se je izrazil predsednik novega društva g. dr. Gregor Žerjav — nikako manifestacijsko zborovanje, nego sestanek ljudi sorodnih misli in stremeljenj.

V odbor so izvoljeni zastopniki raznih stanov, ker „Skala“ hoče zbrati okolu sebe vse resnično napredne, demokratične Slovence, s čemur je dan prvi pogoj za uspeh, ker pri tako majhnem narodu kot smo Slovenci, ne sme biti nobene napetosti med posameznimi društvenimi razredi, nego morajo delovati vsi napredni Slovenci skupno za skupne cilje.

Nas veseli, da se je začelo v vrstah narodno - napredne stranke delati in zato pozdravljamo z veseljem ustanovitev tega novega narodno - naprednega političnega društva, ki ga je poklicala k življenju mlajša naša inteligenca in prepričani smo, da delo te inteligence ne ostane brez uspehov, brez blagodejnega vpliva na bodoče delovanje narodno - napredne stranke.

Veseli nas tudi, da se ne misli na ustanovitev kake nove stranke, nego da hoče delati novo politično društvo v narodno-napredni stranki sami.

To je edino pravilno in od izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke pričakujemo, da ne bo novega društva oviralo pri delu, nego da ga pozdravi z veseljem kot novega bojovníka za narodno in napredno stvar na Slovenskem in da ga bo pri njegovem delovanju z vsemi močmi podpiral.

Kaleidoskop.

Kongresna anekdota.

Danes vam hočem mlatiti „pusto slamo“ o vseslovenskem kongresu, ki se je vršil 1. 192* v X. Nemara tudi ni bil kongres, marveč kakšna druga vseslovenska prireditve: če prisostvuje takšnim praznikom dovolj slov. rodoljubov tradicionalnega kova, so druge drugi tako namiljionsko podobne, da bi človek rekel kongresu krok in kroku kulturno zborovanje. Že dolgo časa prej so se vršile od vseh strani obsežne priprave; najbolj pa se je trudila naša slavna policija, ki je mobilizovala toliko „nedolžnih popotnikov“ in drugih „vdeležencev kongresa“, da je bil King-Fu zaprt zaradi strašnega razžaljenja uradne osebe, ker je med Osjekom in Mitrovico rabil vagonsko stranišče v namen, ki je bil merodajen pri njegovi napravi...

Kongres se je vršil in seveda tudi zaključil. Med predpisanim navdušenjem, kajpada. Vsi slovenski dnevniki so priobčili brzojavko: X., dne tegaintega: Vseslovenski kongres zaključen. Navdušenje je **velikansko!** — Naši dični dnevniki so samo pozabili omeniti pravi vzrok navdušenja kongresistov; ta pa je bil — neizogibni banket, ki sledi vsakemu slovanskemu kongresu. Sele tu se ob velikanskem navdušenju razcvete pravo rodoljubje, ko nastavlja svoje nemnogoštevilne vrline prijetni rosi šampanjca in blagodejnemu solncu tiste bratske prizanesljivosti do širokoustja in drugih, med nami, žal! preobilno zastopanih kardinalnih kreposti. Sele tu, na banketu, je velikansko navdušenje odkritosrčen pojav; kajti znano je iz naravoslovja, da večina zlasti slovenskih rodoljubov za resne probleme kongresov nikakor ni velikansko navdušena, tudi če jih sama pripoveduje!

Na tistem zgodovinskem banketu — kako ne bi bil zgodovinski, ko pa vemo, da so zmagoslavne ino smrtonosne baterije njegovih šampanjk porušile Dunaj in Berlin! — so po staročastiljivi šegi vstajali razni dični možje in govorili, ta potrebne, drugi nepotrebne reči. Za to, da ni manjkalo poslednjih, si je stekel nevenljivih zaslug ljubezniv, krotak in veleblagodušen gospod iz Ljubljane, ki se je izrazil rekoč: „Mojemu proroškemu duhu se svita že naprej, da bodo kruti in krvočni nasprotniki našega naroda podtikali temu kroku — pardon! kongresu veleizdajalske namene. Naj torej čuje zemlja in nebo, grof Forgach in avstrijski detektivi, in tudi vi, predragi bratje v Slovanstvu: mi Slovenci nismo prišli manifestirati! Mi ne zahtevamo, mi sploh ne maramo političnih svoboščin in kakih prav posebnih pravic, ker vemo, da bi bilo to skrajno nelojalno in nepatrijotsko. Mi gremo s ponižno sključenim hrbtom v boj za kozle naših satrapov in samo ponižno prosimo in se za zajetek, kosilo in večerjo vsak dan trikrat milo razjochemo, da bi nam dali par mizernih šol, kjer se bo mladina, naš up in naša nada, učila nemškutarenja, rimskih dogem in ponarejene zgodovine. To sem hotel povedati, dragi bratje, in preden izpraznim svojo čašo, naj omenim še posebej, da jaz nisem tisti, ki je nesel v Ljubljani piskerce na neki spomenik!“

Prevelikega proslavljenja je rešilo Slovence po tem govoru samo to, da so bili vsi navzoči slovanski bratje tako očarani od prikupljive in milobne zunanosti omenjenega gospoda, da niso pazili na zmisel njegovih besed. Zato so se odzvali z gro-

movitim aplavzom. Navdušenje je bilo velikansko. Kakšen ugled pa si je ljubeznivi gospod iz Ljubljane pridobil pred ostalim kulturnim svetom, izpričuje dejstvo, da mu je kmalu po njegovi vrnitvi v domovino deputacija Poljakov in slovenskih klerikalcev izročila židane spodnje hlače, s pripombo, da se bodo odslej tudi oni vdeleževali vseslovenskih kongresov: kaj bi jim moglo še braniti, ko najdejo na njih takšno sorodno kri!

King-Fu.

Najnovejša

telefonska in brzojavna poročila.

Odgovor ministrskega predsednika Khuen-Hedervarya na adresno debato.

Budimpešta, 21. julija. V današnji seji je ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary odgovarjal na izvajanje različnih opozicijskih poslancev glede izpremembe adresnega načrta. Dotaknil se je vprašanja o ustanovitvi samostojne ogrske banke in izjavil, da je ustanovitev ogrske samostojne banke nemogoča, ker so finančni interesi obeh državnih polovic skupni. Glede delitve avstrijsko-ogrsk armade se je izrazil, da mora armada ostati enotna, če hoče doseči kake uspehe. Kar se tiče narodnostnega vprašanja se pa vlada popolnoma strinja z izvajanjem poslancev ogrskih narodnosti. Ministrski predsednik je tudi odločno protestiral proti temu, da bi ogrska vlada pri volitvah izvrševala nasilja in pripuščala k volitvi samo one poslance, ki so nameravali voliti vladne kandidate.

Hrvati za indemnitetu na Ogrskem.

Budimpešta, 21. julija. Nocoj je prišlo več hrvatskih poslancev, da razpravljajo o indemnitetni predlogi. Hrvati bodo glasovali za indemnitetu in poslanec Dušan, ki govori najbolje madžarsko, se bode imenom vseh o tem izjavil. Izjava bode vsebovala nado, da bode ogrska vlada častila ogrsko-hrvatsko pogodbo in odpravila nedostatke.

Češki deželni zbor.

Praga, 21. julija. „Narodna Politika“ poroča, da so se češki veleposestniki na včerajšnji konferenci izrazili, da je v prvi vrsti naloga deželnih poslancev, da omogočijo delovanje češkega deželnega zbora. Le ako bodo vsa pogajanja brezuspešna, bodo intervenirali tudi konservativni veleposestniki obeh narodnosti. Vsekako pa je želja konservativnih veleposestnikov, da češki deželni zbor začne prej ko mogoče zopet redno delovati.

Razpor v poljski ljudski stranki.

Lvov, 21. julija. Glasiło poljske ljudske stranke „Kurjer Lwowski“ javlja, da je pred nekaj dnevi nekoliko članov ustanovilo klub „program vernih strankarjev“. Ta komite še ne bode za sedaj napadal stranke, a jo še zna, ako ne bode odbor gledal na načela stranke. Ljudska stranka ni zadovoljna s politiko Stapinskega, to je dovolj znano.

Macedonski Rumuni in patrijarhat.

Dunaj, 21. julija. V tukajšnjih diplomatskih krogih mislijo, da se Rumunom v Macedoniji ne bode posrečilo osnovati lastnega patrijarhata. Sedaj pač ni ugoden trenotek za to, ker se bode porta protivila in ne bode nobene države, ki bi se hotela spreti radi macedonskih Rumunov s Turčijo, kakor se je svojčas Rusija radi Bolgarov, ki so zahtevali svoj eksarhat.

Razpoloženje v Bolgariji.

Sofija, 21. julija. Tod se ljudstvo zelo razburja radi razoroženja v Macedoniji in radi dejstva, da obkoljujejo turške oblasti s svojimi vojaki vasi in zahtevajo oddajo orožja, pri tem pa mučijo in trapijo vse one, ki so kakorkoli osumljeni. Bolgarska vlada pripravlja tudi noto, s katero se bode pri velevlastih pritožila nad turškim ravnanjem z macedonskimi Bolgari.

Tajna zveza „Japidži“.

Carigrad, 21. julija. Policija je danes zopet aretirala mnogo uglednih oseb, ki so osumljeni, da so bili člani tajne zveze „Japidži“. Najbrže je celo zadevo insceniral bivši sultan Abdul Hamid, ki je hotel vreči sedanji mladoturški režim.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:

Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Kuč za slabokrvne in preboelel je zdravniško priporočeno črno dal-matinsko vino Kuč najboljše sredstvo. 5 kg franko K 4.—.

Br. Novakovič, Ljubljana.

„Narodna kavarna“

Fran Krapeš.

Brzojavka!!!

Biel, Chaux de Fonds.

Pozdravljam vse prijatelje in znance iz Švice, kjer sedaj nakupujem novo zalogo ur.

Fr. Čuden.

Borzna poročila.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani, 21. julija 1910.

Naložbeni papirji.	K u r s	
	denarni	blagovni
40/o majeva renta	93.85	94.05
4.20/o srebrna renta	97.85	98.05
40/o avstrijska krona renta	93.80	94.—
40/o ogrska	91.95	92.15
40/o kranjsko deželno posojilo	96.50	—
40/o k. o. češke deželne banke	94.25	95.25
50/o rusko državno posojilo	103.95	104.45
Srečke.		
Srečke iz leta 1860 1/5	237.—	242.—
„ tiske „ 1864	324.—	330.—
„ zemeljske I. izdaje	154.50	160.50
„ „ II.	289.50	304.50
„ ogrske hipotečne	278.—	284.—
„ dunajske komunalne	247.50	253.50
„ avstrijske kreditne	531.—	541.—
„ ljubljanske	526.—	536.—
„ avstrijskega rdečega križa	84.50	87.50
„ ogrskega „	64.50	68.50
„ bazilika	38.40	42.40
„ turške	28.40	32.40
„ „	256.50	257.50
Delnice.		
Ljubljanske kreditne banke	446.25	447.25
Avstrijskega kreditnega zavoda	670.25	671.25
Dunajske bančne družbe	547.50	548.50
Južne železnice	108.—	109.—
Državne železnice	739.50	740.50
Alpine-Montan	741.—	742.—
l. Hrv. slav. sladkorne družbe	660.—	670.—
Živnostenske banke	261.—	262.50
Valute.		
Cekini	11.36	11.38
Marke	117.40	117.60
Franki (Napoleon)	19.07	19.10
Lire	94.75	94.95
Rublji	253.—	253.75

Mali oglasi.

Beseda 5 vln. — Za one, ki iščejo službe 4 vln. — Najmanjši znesek 50 vln. — Za informacije se plača 10 vln. — Pismenim vprašanjem je priložiti znakmo 20 vln. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo v naprej; zunanji inserenti lahko v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Mlad ekonom z dobrim izpričevalom išče službe. Naslov pove inseratni biro „Jutra“. 149/3—3

Spretno šivilje sprejme Minka Bočkal, Kolodvorska ulica 26. II. nad. 150/5—3

Urarskega pomočnika in učenca s primerno šolsko izobrazbo sprejme tverda R. Bizjak, Volosko-Opatija. 151/3—3

Dva dobro izurjena kovaška pomočnika sprejme v trajno delo Andrej Prelog, kovaški mojster, Vrhnika. 152/3—3

Novo žensko kolo „Pueh“ se iz zdravstvenih ozirov pod ugodnimi pogoji proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 154/3—3

Dve dobro izvežbani prodajalki se sprejmeta takoj v trgovino s papirjem in galanterijo pri Fr. Igliču, Ljubljana, Mestni trg. 155/3—1

Blagajničarka, popolnoma izvežbana v knjigovodstvu se sprejme takoj pri Fr. Igliču, Ljubljana, Mestni trg. 156/3—1

? I ?	Najboljša ura	? I ?
I K O		I K O
? O ?	sedanjosti:	? O ?
zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena se dobi samo pri		
H. SUTTNER		
Ljubljana, Mestni trg.		
!! Lastna tovarna ur v Švici. !!		
? I ?	Tovarniška varstvena znakma:	? I ?
I K O	„IKO“.	I K O
? O ?		? O ?

Velika stanovanjska hiša

v Ljubljani se radi rodbinskih razmer iz proste roke

proda.

Vprašanja pod W. P. 8493. na anončnega ekspeditorja R. Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2.

Učenca

sprejme takoj Josip Polak, trgovec špecerije,
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 9.

Kdor s „FLORIAN-om“ se krepča
Zmeraj dober tek ima!

Lepo stanovanje

v I. nadstropju z dvema sobama, kuhinjo in
drvarnico se odda stranki brez otrok za av-
gust pri D. Rovšku, Kolodvorska ulica 35.

Klavirje

in harmonije
prvovrstnih tvornic
izposoja in pro-
daja najceneje uč-
telj „Glasb. Matice“ in zapriseženi strokovnjak
Alfonz Breznik
v Ljubljani, Gradišče št. 11
(poleg restavracije pri „Kroni“). Prevzema
vsakovrstna popravila in uglaševanja ceno.

Tapetnik D. Puc

Ljubljana, Marije Terezije c. 16
se priporoča za vsa dekoracijska in
tapetniška dela. Divani, otomani, mo-
droci se izdelujejo po najnižji ceni.

Učenca

poštenih staršev sprejme takoj
Josip Errath,
- trgovec v Mokronogu. -

Največja zaloga

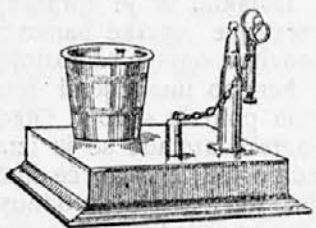
čevljev

domačega izdelka.

I. KEBER,

Ljubljana, Stari trg št. 9.
Na debelo in na drobno. Najnižje cene. Vzorci
na zahtevanje.

Vi prihranite denar!
Automatični namizni pri-
žigalnik

(poraben tudi kot
žepni prižigalnik)
oblastveno zava-
rovan, izvršen iz
krogel avstrijskih
Mannlicherjevih
pušk.

Lepo darilo! **K 3.80** Lepo darilo!
JOSIP SCHUNDER tehnična pisarna Dunaj XIII.,
Hütteldorferstrasse 237/V.
Preprodajalci dobijo velik popust! — Pošilja se samo po
poštnem povzetju. — P. n. restavratelj in kavarnarji
izjemne cene.

Hotel in restavracija „Bavarski dvor“

Dunajska cesta št. 29
se priporoča posetnikom Ljubljane
kot najbolj ugodno prenočišče v
:: neposredni bližini kolodvora. ::

Restavracija je moderno urejena.
Mir in točnost zajamčena.

Za obilen poset se priporoča
Štefan Bergant
lastnik.

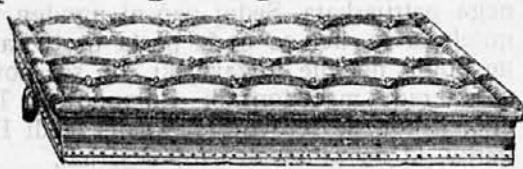
Filip Fajdiga

trgovec s pohištvom
Ljubljana

Sv. Petra c. 19

izdeluje in popravila
raznovrstno

pohištvo
po najnižjih cenah.

Slovenci! Spominjajte se prekoristne
družbe sv. Cirila in Metoda!

JULIJA ŠTOR Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Največja zaloga moških, damskih in
otroških čevljev, čevljev za lawn-tennis
in pristnih

goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh
cenah.

Poletni predmeti, damske konfek-
cije, oblačil za gospode in dečke
== ter slamnike in čepice ==

70% ceneje

v „Angleškem skladišču oblek“

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

Največja zaloga najfinejših barv in potrebščin

za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

Düsseldorfske oljnate barve

v pušicah za umetnike in študijsko slikanje.

Horodamove patentovane akvarelne barve

za šolo in v pušicah za študije.

Pastelne barve (stogle)

pristne francoske in za ljudske šole v škatljicah.

14/87

Tempera barve

za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

Firneži, olja in retuše za slikarstvo

Slikarsko platno

Zahtevajte cenik.

z oljnatim in krednim temeljem.

Zahtevajte cenik.

Vzorci za sobne slikarje vedno najnovejše na razpolago priporoča

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

52-9

patentirani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom, „zistem Marzola“.

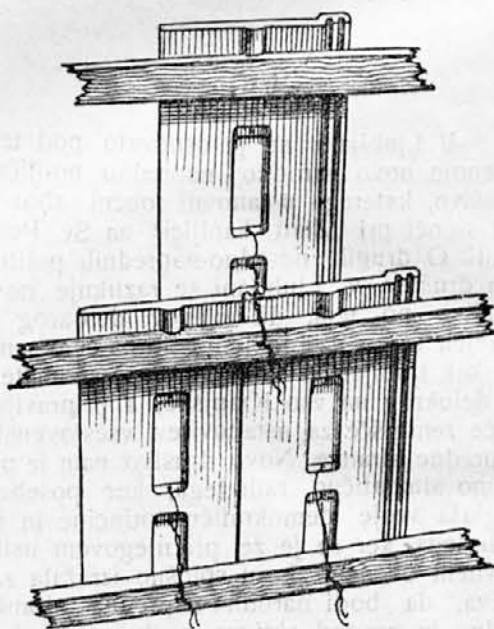
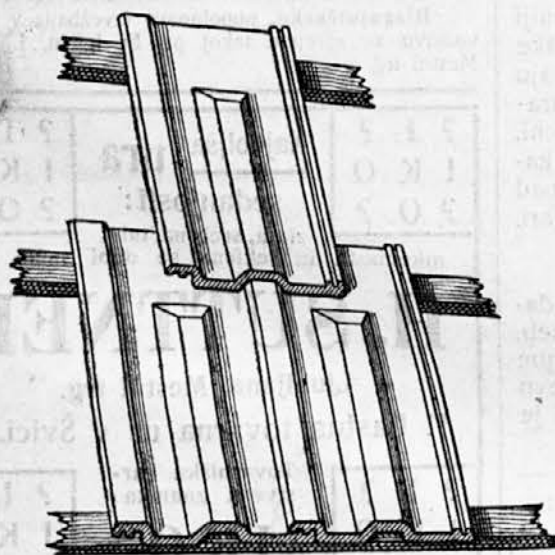
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti!

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis

Spretni zastopniki se iščejo.

Delniška glavnica:
K 5.000.000.

301-46

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond:
K 450.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4 1/2 %**.